

بهبود حساب کالا همراه با تضعیف تراز پرداخت ها در بهار ۱۳۹۵

جدول ۱- موازنه پرداختها (میلیون دلار)

درصد تغییرات	سه ماهه اول ۱۳۹۵	سه ماهه اول ۱۳۹۴	
۳۲.۵۳	۵.۲۳۱	۲.۹۴۷	حساب جاری
۳۶.۵۰	۶.۵۲۲	۴.۷۷۸	حساب کالا
۶.۹۳	۱۸.۹۰۵	۱۷.۶۸۰	صادرات کالا (فوب)
۹.۴۷	۱۱.۶۴۰	۱۰.۶۳۳	صادرات نفتی
۳.۰۸	۷.۲۶۴	۷.۰۴۷	صادرات غیرنفتی
-۴.۰۲	۱۲.۳۸۳	۱۲.۹۰۲	واردات کالا (فوب)
-۵۲.۷۵	۳۰۱	۶۳۷	گاز و فرآورده های نفتی
-۱.۵۰	۱۲.۰۸۱	۱۲.۲۶۵	سایر کالاها
۷.۶۸	-۴.۸۱۷	-۵.۲۱۸	حساب کالای غیرنفتی
-۳۳.۵۰	-۱.۶۱۰	-۱.۲۰۶	حساب خدمات
-۱۶.۴۶	۱۹۸	۲۳۷	حساب درآمد
-۱۲.۳۲	۱۲۱	۱۳۸	حساب انتقالات جاری
-۱۹.۰۶	-۵.۰۲۲	-۴.۲۱۸	خالص حساب سرمایه
-۱۵۹۶.۸۱	-۶.۳۸۰	-۳۷۶	اشتباهات و از قلم افتادگی
-۸۵۳.۷۹	-۶.۱۷۱	-۶۴۷	موازنه کل

ترازپرداختها که به نوعی بازتاب خالص معاملات خارجی مالی و غیرمالی کشور است، در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ همچنان منفی باقی مانده و نسبت به مدت مشابه سال قبل به شدت تضعیف شده است.

آمارهای بانک مرکزی نشان می دهد حسابهای خارجی در فصل نخست ۱۳۹۵ به شدت تحت فشار قرار گرفته و تراز پرداخت ها، حدود ۵.۵ میلیارد دلار در مقایسه با فصل بهار ۱۳۹۴ منفی تر شده است (جدول ۱).

استمرار کسری حساب سرمایه و حساب خدمات از یک سو و افزایش رقم مطلق اشتباهات و از قلم افتادگی در آمارهای بانک مرکزی از طرف دیگر، کسری تراز پرداخت ها را در سه ماهه نخست سال جاری تشدید کرده اند.

منبع داده ها: بانک مرکزی

❖ حساب سرمایه^۱

- رقم منفی ۵ میلیارد دلاری حساب سرمایه نشان می دهد همچنان خروج سرمایه از کشور بیش از ورود سرمایه است.
- در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵، نسبت خروج سرمایه از کشور به ورود سرمایه، در مقایسه با سه ماهه نخست سال قبل افزایش یافته است. مطابق جدول ۱، کسری حساب سرمایه در بازه زمانی مذکور، حدود ۱۹.۱ درصد تضعیف شده است.

❖ اشتباهات و از قلم افتادگی

- اشتباهات و از قلم افتادگیها که معمولاً در تراز پرداختها برای تراز کردن حساب جاری با حساب سرمایه بکار می رود، به طور چشم گیری در سه ماهه نخست سال جاری افزایش یافته است. این رقم از منفی ۳۷۶ میلیون دلار در سه ماهه نخست ۱۳۹۴ به حدود منفی ۶.۴ میلیارد دلار در سه ماهه نخست ۱۳۹۵ رسیده است.

^۱ معاملاتی که منجر به تغییری در مالکیت در داراییها و بدهی های مالی کشور می شوند، در این حساب ثبت می شوند.

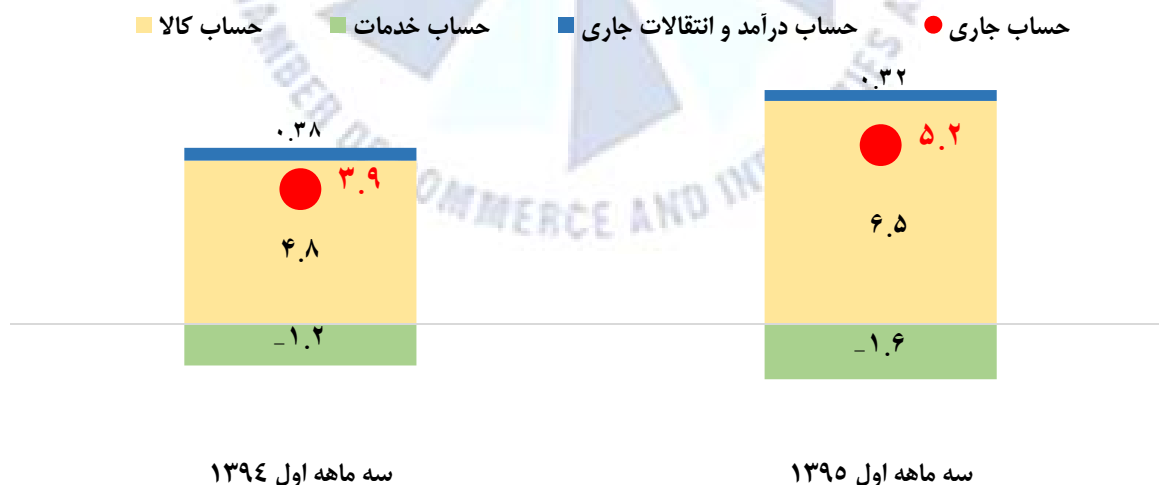
معاونت بررسی های اقتصادی

- رقم مطلق اشتباهات و از قلم افتادگی ها در سه ماهه اول سال جاری تقریباً ۹۸ درصد تراز بازرگانی کشور بوده است! چنین رویدادی را می توان به معنای کاهش شفافیت در انتقال های پولی دانست که با توجه به کاهش تحریم های بین المللی جای تامل دارد!

❖ حساب جاری

- حساب جاری که کلیه معاملات غیرمالی کشور را دربرمی گیرد، در سه ماهه نخست ۱۳۹۵ با رشد ۳۲.۵ درصدی نسبت به سه ماهه نخست سال ۱۳۹۴ همراه بوده و به حدود ۵.۲ میلیارد دلار رسیده است. حساب جاری شامل حساب کالا، حساب خدمات، حساب درآمد و حساب انتقالات جاری می شود.
- طی مدت مذکور، حساب کالا (تراز بازرگانی) در نتیجه رشد صادرات کالا و کاهش واردات با رشد ۳۶.۵ درصدی مواجه شده و به ۶.۵ میلیارد دلار رسیده است (نمودار ۱).
- در سه ماهه نخست ۱۳۹۵، حساب خدمات همچنان منفی باقی مانده و در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۴ ۳۳.۵ درصد تضعیف شده و به منفی ۱.۶ میلیارد دلار رسیده است (نمودار ۱). تضعیف حساب خدمات، ناشی از افزایش حدود ۱۵ درصدی واردات خدمات به همراه افزایش ۶ درصدی صادرات خدمات بوده است.
- تراز درآمد که مواردی از جمله جبران خدمات نیروی کار خارجی شاغل در کشور و ایرانی های شاغل در خارج از کشور و درآمدهای حاصل از سرمایه گذاری را در برمی گیرد، طی فصل نخست سال ۱۳۹۵ حدود ۱۶.۴ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافته و به رقم ۱۹۸ میلیون دلار رسیده است. در مدت مذکور، رشد پرداختی های حساب درآمد (۱۹ درصد) بیش از رشد دریافتی های حساب درآمد (۴ درصد) بوده است.
- حساب انتقالات جاری نیز در مدت مذکور به علت افزایش ۳۰ درصدی پرداخت ها در مقابل افزایش ۵ درصدی دریافت ها با کاهش حدود ۱۲ درصدی مواجه شده و به ۱۲۱ میلیون دلار رسیده است (نمودار ۱).

نمودار ۱- مقایسه حساب جاری ایران و اجزای آن در سه ماهه نخست ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵- میلیارد دلار

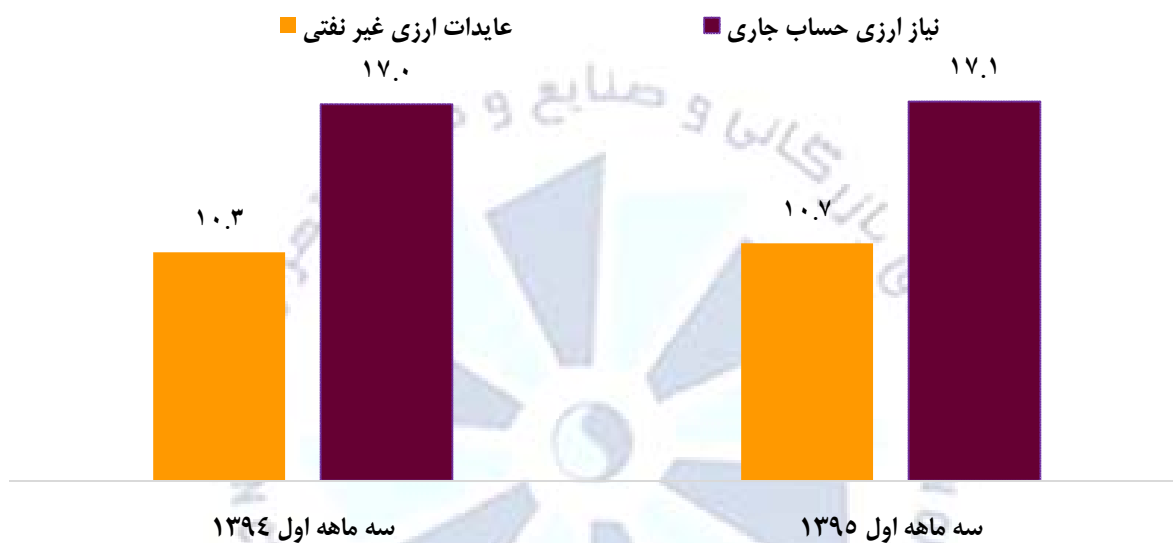
منبع داده ها: بانک مرکزی

معاونت بررسی های اقتصادی

- عایدات ارزی غیرنفتی حساب جاری در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵، معادل ۱۰.۷ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد حدود ۴ درصدی داشته است. (نمودار ۲)
- نیاز ارزی حساب جاری در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نیز معادل ۱۷.۱ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با سه ماهه نخست ۱۳۹۴، ۰.۷ درصد رشد کرده است.
- نسبت عایدات ارزی به نیاز ارزی حساب جاری در سه ماهه ابتدای سال ۱۳۹۵ معادل ۱.۶ بوده که در مقایسه با سه ماهه نخست سال ۱۳۹۴ کاهش پیدا کرده است. نیاز ارزی حساب جاری توسط عایدات غیرنفتی کشور پوشش داده نمی شود.

نمودار ۲- عایدات ارزی غیرنفتی و نیاز ارزی حساب جاری در سه ماهه ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ - میلیارد دلار

منبع داده ها: بانک مرکزی

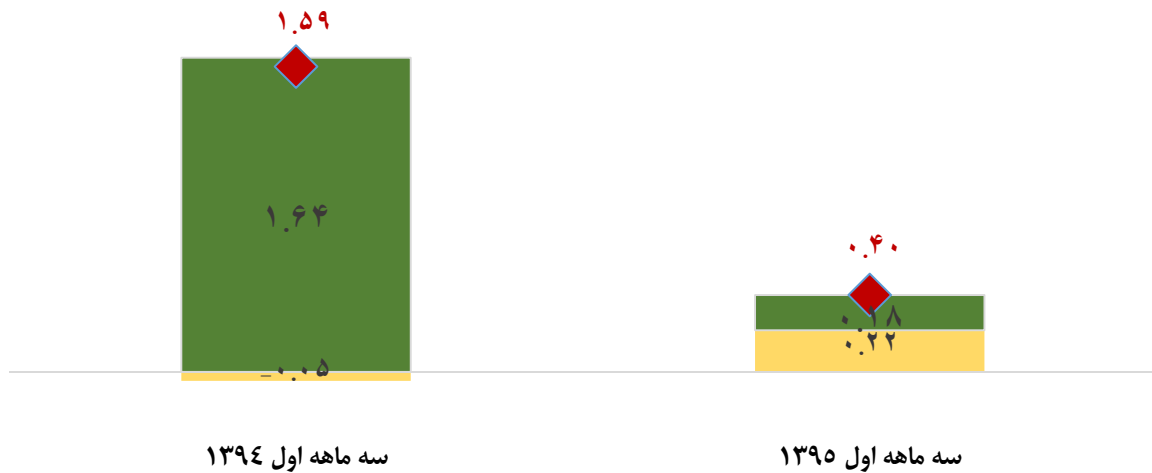
- مجموع درآمدهای حاصل از صادرات کالا در سه ماهه اول سال جاری با ۷ درصد رشد نسبت به سه ماهه اول ۱۳۹۴ به حدود ۲ میلیارد دلار رسیده است. این افزایش عمدتاً ناشی از صادرات نفتی بوده است (جدول ۱).
- در مدت فوق الذکر ارزش واردات کالا ۴ درصد کاهش یافته که تقریباً ۶۵ درصد آن ناشی از کاهش ۵۳ درصدی واردات گاز و فرآورده های نفتی و مابقی آن به دلیل کاهش ۱.۵ درصدی واردات کالاهای غیرنفتی بوده است (جدول ۱).
- حساب کالای غیرنفتی (تراز بازرگانی غیرنفتی) کشور در سه ماهه نخست ۱۳۹۵ نیز همچنان منفی و معادل منفی ۴.۸ میلیارد دلار بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴۰۱ میلیون دلار بهبود یافته است.
- تغییر در تراز بازرگانی غیرنفتی در سه ماهه سال جاری، ناشی از افزایش صادرات غیرنفتی (افزایش ۲۱۷ میلیون دلاری) و کاهش واردات غیرنفتی (کاهش ۱۸۴ میلیون دلاری) بوده است (نمودار ۳).

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۳- تغییر تراز بازرگانی غیرنفتی و عوامل آن طی فصول نخست ۹۵-۱۳۹۴ - میلیارد دلار

تغییر تراز غیرنفتی \blacklozenge سهم کاهش واردات غیرنفتی (تغییر) \blacksquare سهم افزایش صادرات غیرنفتی (تغییر) \blacksquare

منبع داده ها: بانک مرکزی

- بر اساس آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران، نسبت حساب جاری به تولید ناخالص داخلی در سه ماهه نخست ۱۳۹۵، حدود ۴ درصد بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، ۱.۳ واحد درصد کاهش داشته است. بر اساس پیش بینی صندوق بین المللی پول، این نسبت در سال ۲۰۱۷ به ۳.۳ درصد خواهد رسید.